

Overordnet kunnskaps- og diskusjonsgrunnlag: Plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll

Kontrollutvalget i Tynset kommune

2. april 2024

Alt innhold i denne presentasjonen tilhører BDO AS eller BDO Advokater AS og skal ikke kopieres eller distribueres uten vårt skriftlige samtykke.

Introduksjon

Kontrollutvalget i Tynset har bedt BDO utarbeide et overordnet kunnskapsgrunnlag som bidrag til utvalgets videre arbeid med plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll.

BDO har gjort overordnede økonomiske analyser basert på offentlig tilgjengelig SSB-/KOSTRA-tall. Tallanalysene gir et overordnet bilde av kommunens drift og ressursbruk, men grundigere analyser av hvert enkelt tjenesteområde må imidlertid gjøres for å trekke tydeligere årsakssammenhenger og konklusjoner. Videre har vi gjort intervjuer med sentrale personer i kommuneorganisasjonen, herunder politisk og administrativ ledelse, hovedverneombud og hovedtillitsvalgt. Intervjuobjektene har, med utgangspunkt i egne oppfatninger, pekt på diverse utfordringer og risikoområder. Disse er gjengitt uten at vi har hatt mulighet til å gjøre grundige kvalitetssikringer av oppfatningene.

BDO finner det riktig å presisere at vi ikke kan påta oss ansvar for fullstendigheten eller riktigheten i det grunnlagsmaterialet som har vært utgangspunkt for våre vurderinger. Dersom vi har mottatt uriktige eller ufullstendige opplysninger, har vi ikke hatt anledning til å avdekke dette ut over overordnede rimelighetsvurderinger.

Presentasjonens innhold

1

Økonomiske analyser

2

Funn fra intervjuer

3

Overordnede forslag til forvaltningsrevisjoner

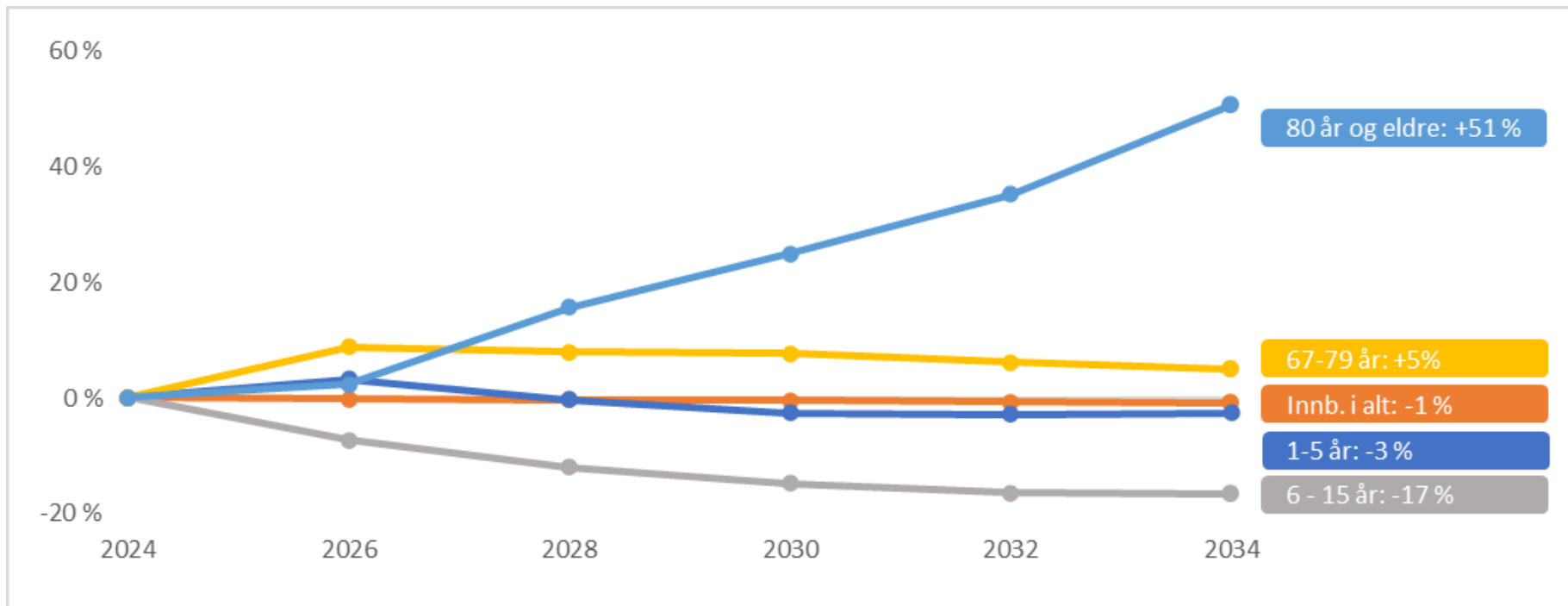
4

Overordnede forslag til eierskapskontroller

1. Økonomiske analyser

Befolkningsfremskrivning for Tynset kommune

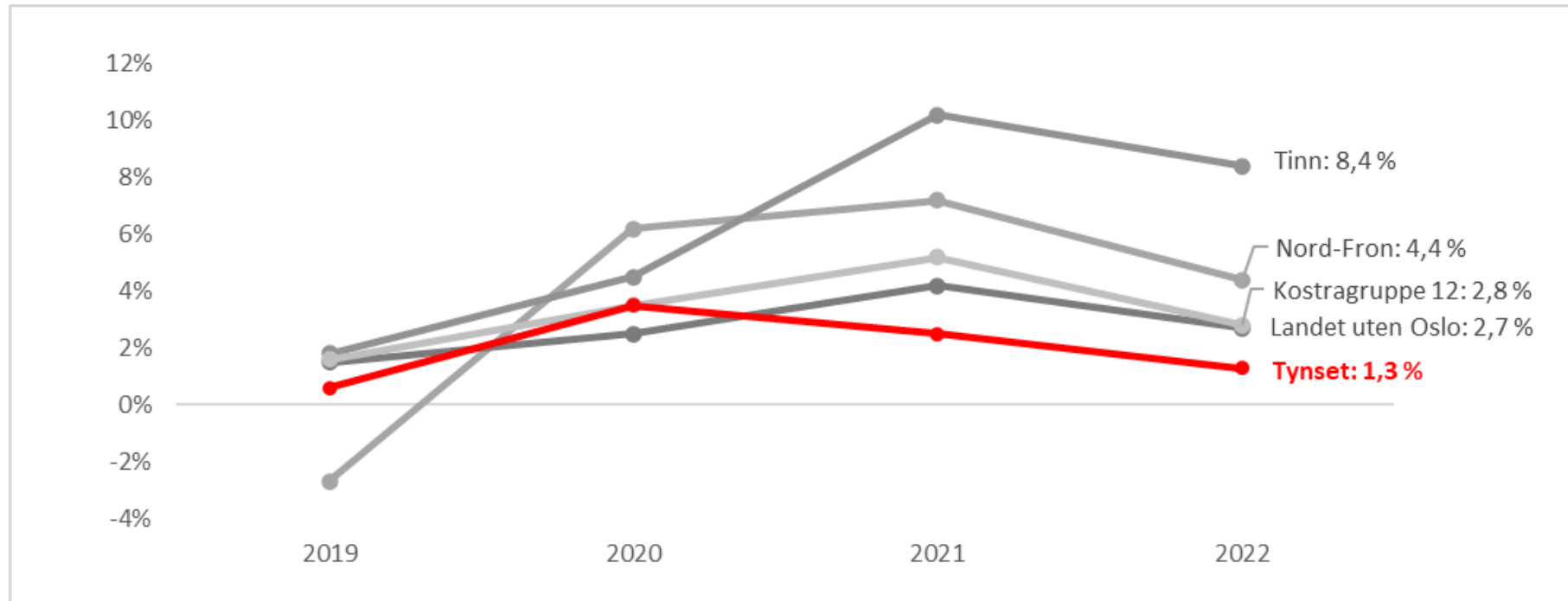
Demografisk utvikling: SSB spår stor økning i antall eldre i Tynset kommune, særlig fra 80 år og oppover, mens det blir færre barn og unge

Kilde: SSB (hovedalternativet)

Netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter

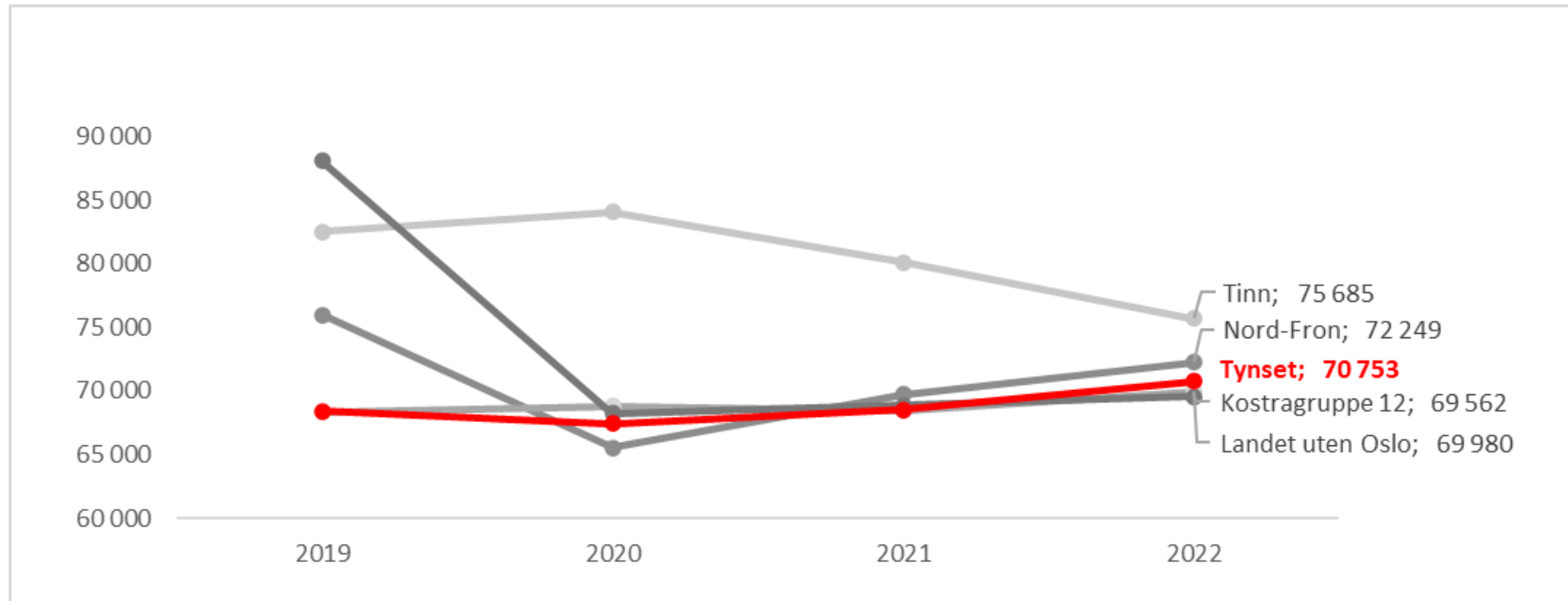
Tynset ligger under Teknisk beregningsutvalgs (TBU) anbefaling på 1,75 % og lavere enn sammenligningskommunene

Kilde: Framsikt/KOSTRA

Netto driftsutgifter per innbygger

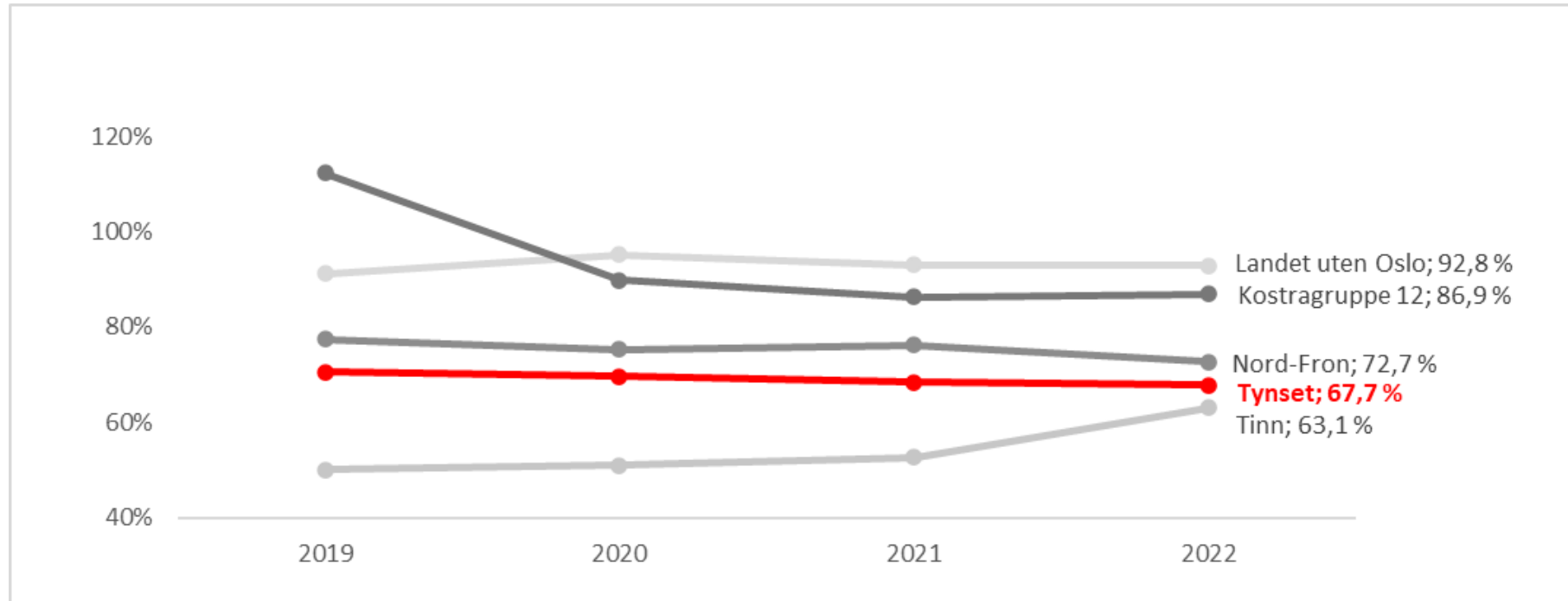
Tynset har noe høyere netto driftsutgifter enn KOSTRA-gruppe 12 og landet uten Oslo, men lavere enn sammenligningskommunene Tinn og Nord-Fron

Kilde: Framsikt/KOSTRA

Netto lånegjeld i prosent av brutto driftsinntekter

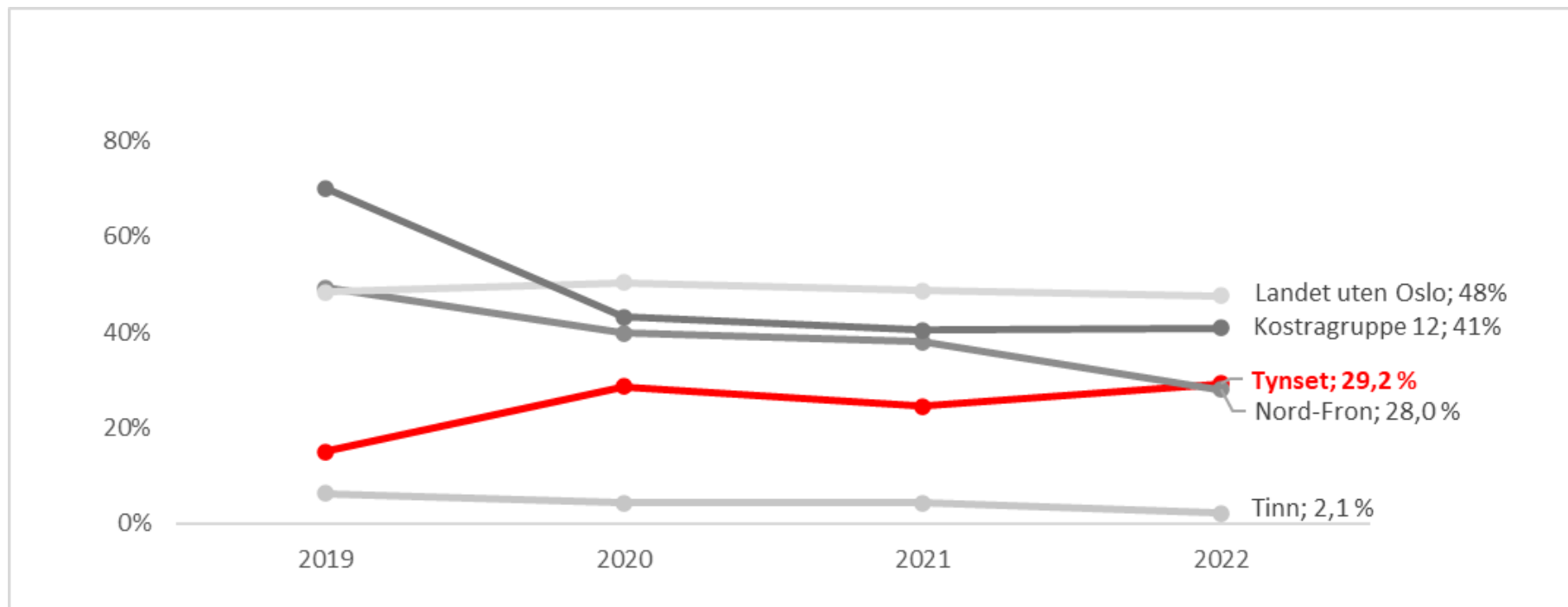
Tynset har lavere lånegjeld enn Nord-Fron kommune, KOSTRA-gruppen og landet uten Oslo

Kilde: Framsikt/KOSTRA

Netto renteeksponering som andel av brutto driftsinntekter

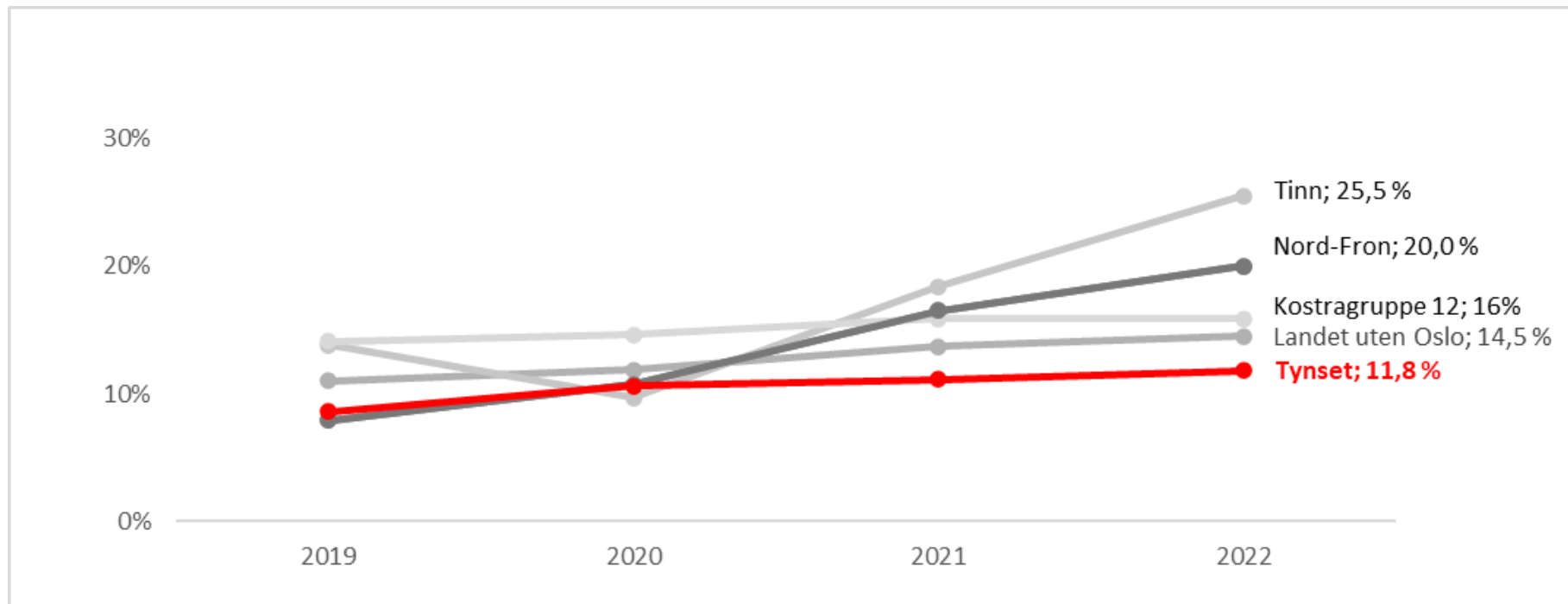
Tynset er i mindre grad eksponert for endringer i rentenivået enn KOSTRA-gruppe 12 og landet uten Oslo

Kilde: Framsikt/KOSTRA

Disposisjonsfond i prosent av brutto driftsinntekter

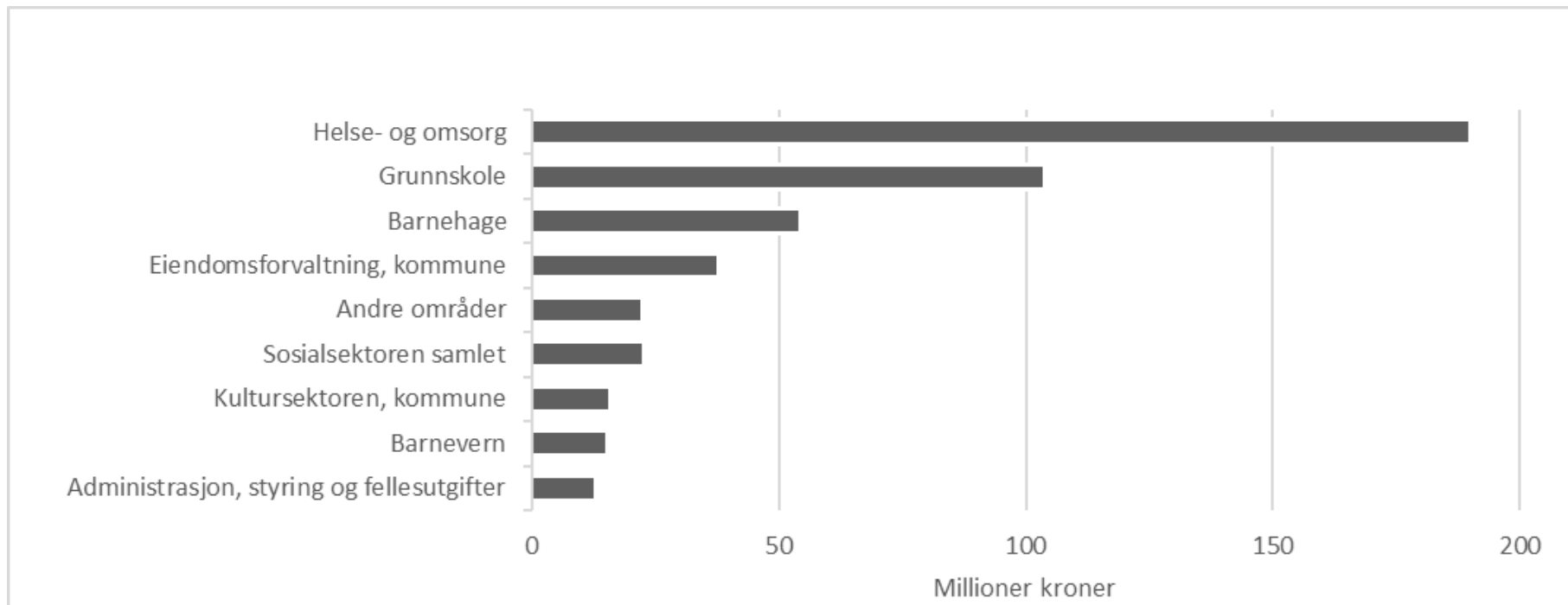
Fondet er høyere enn Tynset kommunes målsetning på 10 %, men lavere enn alle i sammenligningen

Kilde: Framsikt/KOSTRA

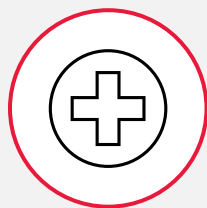
Netto driftsutgifter til tjenesteområdene i 2023

Helse, omsorg og oppvekst utgjør en stor del av Tynset kommunes utgifter, noe som også gjelder for resten av landets kommuner

Kilde: Framsikt/KOSTRA

Oppsummering av tjenesteprofilanalyser for pleie og omsorg, grunnskole og barnehage

Pleie og omsorg

- Demografisk utvikling frem mot 2034: 51 % økning i aldersgruppen 80 år og eldre
- Tynset har 9 % høyere beregnet utgiftsbehov sammenlignet med gjennomsnittet for KOSTRA-gruppen
- Særlige kostnadsdrivere i Tynset kommune:
 - Aktivisering og servicetjenester ovenfor eldre og personer med funksjonsnedsettelse

Grunnskole

- Demografisk utvikling frem mot 2034: 17 % nedgang i aldersgruppen 6-15 år
- Det beregnede utgiftsbehovet er 9 % høyere enn snittet i KOSTRA-gruppen
- Særlige kostnadsdrivere i Tynset kommune:
 - Skoleskyss

Barnehage

- Demografisk utvikling frem mot 2034: 3 % nedgang i aldersgruppen 1-5 år
- Tynset har 12 % lavere beregnet utgiftsbehov enn snittet for KOSTRA-gruppe 12
- Særlige kostnadsdrivere i Tynset kommune:
 - Styrket tilbud til førskolebarn
 - Førskolelokaler og skyss

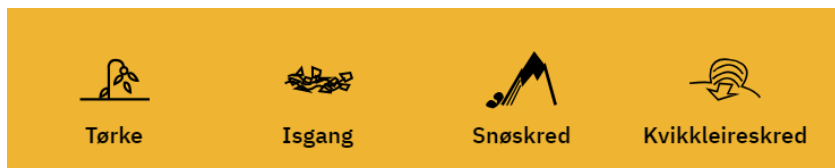
Kommunen er eksponert for klimarisiko

Hentet fra Kommunalbanken sine nettsider

Økt sannsynlighet for:

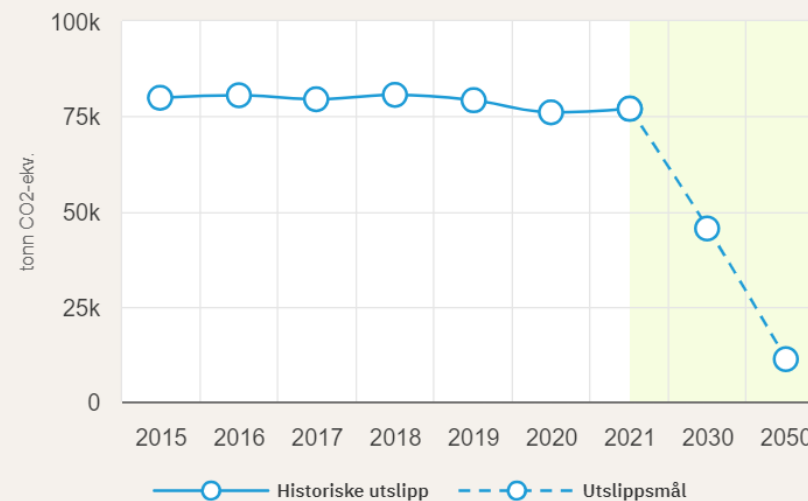

Mulig økt sannsynlighet for:

Tynset må redusere sine utslipp for å oppfylle sin del av nasjonale mål

Historiske utslipp og utslippsmål

Grafen viser historiske klimagassutslipp for Tynset samt utslippsmål for 2030 og 2050 forutsatt at kommunen skal oppfylle sin del av nasjonale mål.

Kilde: [Kommunefordelt utslippsstatistikk fra Miljødirektoratet](#)

Data hentet 12.06.2023

2. Funn fra intervjuer

I intervjuene er det særlig risikoer og utfordringer i fire hovedkategorier som trekkes frem

Styring

- Viktig med god økonomisk styring på alle nivå for å nå innsparingsmål
- Etterlevelse av rutiner, lover og regler krever et godt og helhetlig internkontrollsystem
- Organisatorisk blanding av to- og tre-nivåmodell som gir styringsutfordringer
- Gode anskaffelser i henhold til regelverket
- Behov for digitaliseringsstrategi

Tjenester

- Stor økning i behov for helse- og omsorgstjenester, et område hvor Tynset bruker mer enn sammenlignbare kommuner
- Tilpasning av tjenestenivået i tråd med demografisk utvikling
- Tilbud innen psykisk helse og rus, særlig rettet mot unge
- Stort omgang av vertskommunesamarbeid

Kompetanse og kapasitet

- Utfordringer med rekruttering av nødvendig kompetanse
- Også stort behov for å *beholde* nødvendig kompetanse
- Forebygging og oppfølging av sykefravær
- Samhandling både internt mellom kommunens fagområder og eksternt med spesialisthelsetjeneste, NAV og liknende

Samfunnsutvikling

- Behov for å skape nye arbeidsplasser og næringsutvikling som svar på demografisk utvikling
- Arealplaner og utbygging i et bærekraftperspektiv

3. Overordnede forslag til forvaltningsrevisjoner

Overordnede forslag til forvaltningsrevisjoner på bakgrunn av våre analyser og gjennomførte intervjuer, der vi foreslår at fire gis høy prioritet

Prioritet	Overordnede forslag til tema for prosjekt
Høy	Hvordan jobber kommunen med å sikre god internkontroll og etterlevelse av rutiner, regler og lover?
Høy	Hvordan jobber kommunen med å tilpasse tjenestestrukturen og -nivået for å møte kommende demografiske endringer?
Høy	Har kommunen sentralt og de ulike tjenesteområdene etablert gode rutiner for økonomistyring?
Høy	Hvordan sikrer kommunen et tilfredsstillende tilbud innen psykisk helse og rus, spesielt rettet mot barn og unge?
	Hvordan styrer, følger opp og evaluerer kommunen vertskommunesamarbeid?
	Hvordan arbeider kommunen med å rekruttere, beholde og videreutvikle nødvendig kompetanse?
	Hvordan forebygger og følger kommunen opp sykefravær blant sine ansatte?
	Hvordan jobber kommunen med å tiltrekke seg nye næringsaktører?
	Hvordan sikrer kommunen effektiv samhandling både internt og med eksterne samarbeidspartnere?
	Hvordan jobber kommunen med å møte fremtidens krav til digitalisering?

4. Overordnede forslag til eierskapskontroller

Overordnede forslag til eierskapskontroller på bakgrunn av våre analyser og gjennomførte intervjuer

Følgende selskaper og samarbeid har særlig blitt nevnt i intervjuene

FARTT IKT

Meskano AS

MHBR IKS

FIAS AS

Abakus AS

Våre overordnede vurderinger

- FARTT IKT er en sentral tjeneste- og premissleverandør for kommunen, og det er viktig at Tynset er en aktiv eier og pådriver for å sikre drift og utvikling i henhold til kommunens behov
- Meskano AS er en viktig sosialpolitisk aktør, som i tillegg har en ikke ubetydelig økonomisk aktivitet
- Øvrige nevnte eierskap er også viktige, men FARTT IKT og Meskano AS prioriteres basert på våre intervjuer
- Vi foreslår også to eierskapskontroller knyttet til generell eierskapsforvaltning og styresammensetning, også disse basert på informasjon fra intervjuene

Overordnede forslag til tema for eierskapskontroller

Hvordan sikrer kommunen etterlevelse av eierskapsmeldingen og prinsipper for god eierstyring?

Følger kommunen opp sine eierinteresser i FARTT IKT, og utøves eierskapet i tråd med vedtatt eierskapsmelding og prinsipper for god eierstyring?

Følger kommunen opp sine eierinteresser i Meskano AS, og utøves eierskapet i tråd med vedtatt eierskapsmelding og prinsipper for god eierstyring?

Hvordan jobber kommunen med å sikre god styresammensetning og rett kompetanse i styrende organ der den har eierskap?

IBDO

tett på